

ידידים

ב. מכתב מאליהו | חלק רביעי, עמ' 244

ויותר מזה כי יש לת"ח לנהוג כבוד אף בחבירו. ובפרק היה קורא (ברכות כ"ח ע"ב) כשחלה ר"א נכנסו חכמי ישראל אצלו אמר להם הזהרו בכבוד חבריכם וכו', כמו שהוא מבואר בנתיב העבודה עיין שם, כי אין להכפיל הדברים.

ובפרק הבא על יבמתו (יבמות ס"ב ע"ב) אמרו שנים עשר אלף זוגים תלמידים היה לו לרבי עקיבא, וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה לזה והיה העולם שמים, עד שבא רבי עקיבא אצל רבותינו שבדרום, ושנאה לרבי מאיר ורבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון ורבי אלעזר בן שמוע, והם העמידו התורה באותה שעה. תנא, כולם מתו מפסח ועד עצרת. אמר רב חמא בר אבא ואיתימא רבי חייה בר אבין, כולם מתו מיתה רעה, מאי היא, אסכרא. עד כאן. פירוש, כי בתורה נאמר בה, (משלי ג') אורך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד, וכאשר לא נהגו כבוד בתורה, ניטל מהם גם כן אורך ימים. ומה שאמר שמתו מפסח ועד עצרת, יש לפרש כי הזמן הזה מפסח ועד עצרת מורה על כבוד התורה. כי הספירה ארבעים ותשעה יום עד מתן תורה, כי התורה היא מתעלה עד שער החמשים. ולפיכך הספירה ז' שבועות, מדרגה אחר מדרגה עד שער החמשים. והם לא נתנו כבוד לתורה לנהוג כבוד בחבריהם, כמו שיש לתורה התעלות, כמו שמורה עליו ימי הספירה שיש לתורה התעלות עד שער החמשים, ולפיכך מתו מפסח ועד עצרת דווקא. ומתו גם כן שלשים ושנים ימים, כמנין כבוד דהוא ל"ב, מפגי שלא נהגו כבוד זה בזה. ובל"ג בעומר שהוא י"ח אייר פסקו, כי אייר מספרו ארך וי"ח בחודש שהוא ח', דהיינו ארך ח', באותו יום פסקו מלמות, כי התורה היא ארך ח' בימינה. וכאשר קבלו עונשם כמספר כבוד, אז חזר להם מיום י"ח אייר שהוא כמספר ארך ח', אריכת ימים, שנאמר בתורה (שם) אורך ימים בימינה. אף על גב דאמר שמתו מפסח ועד עצרת, מכל מקום הגזירה פסקה בל"ב בעומר, שלא חלה עוד אחד, רק אותם שחלו קודם מתו לאחר ל"ג בעומר.

ג.

בקצרה,

- תשע דרכים לחולל שינוי בבני-אדם, בלא לפגוע בהם או לעורר בהם התנגדות
- 1: כלל פתחו בדברי-שבח ובהבעת הערכה כנה.
- 2: כלל הפנו את תשומת-ליבם של בני-האדם לשגיאותיכם — באורח עקיף.
- 3: כלל דברו על שגיאותיכם-שלכם לפני שאתם מותחים ביקורת על בני-שיחכם.
- 4: כלל שאלו שאלות, במקום לתת הוראות ישירות.
- 5: כלל הניחו לבני-שיחכם להציל את כבודו.
- 6: כלל שבחו כל שיפור, ולו גם הקל שבקלים. הביעו אה שביעות-רצונכם בלבביות, והיו פורנים בדברי-השבח שלכם.
- 7: כלל תנו לבני-אדם שם טוב, שאותו ימלאו בתוכן.
- 8: כלל עשו כל מה שביכולתכם לעודד. הציגו את הפגם שברצונכם לחקן כמשהו שייראה קל לחקן.
- 9: כלל הביאו לידי-כך שבני-שיחכם יהיו שבעי-רצון ממה שאתם מציעים.

בחמצית

- שש דרכים שבהן תביאו לידי כך שבני-האדם יחבבו אתכם הכלל הראשון: גלו עניין של-ממש בבני-אדם אחרים.
- הכלל השני: חייכו.
- הכלל השלישי: זיכרו כי לשמו של אדם יש בעיניו הצליל הנעים ביותר והחשוב ביותר, בכל לשון שהיא.
- הכלל הרביעי: היו מאזינים כהלכה. עודדו את בני-שיחכם לשוחח על-אודות עצמם.
- הכלל החמישי: שוחחו בנושאים המעניינים את בני-שיחכם.
- הכלל השישי: הביאו לידי כך שבני-שיחכם יחוש חשיבות עצמית — וכי יחוש זאת בכנות.

בקצרה

- שתיים-עשרה דרכים שבהן תוכלו לקרב בני-אדם לדרך-המחשבה שלכם
- 1: כלל הדרך היחידה שבה תוכלו להגיץ לידי-כך שידכם תהיה על העליונה בוויכוח היא — להימנע ממנו.
- 2: כלל התייחסו בכבוד לדעות הזולת. לעולם אל תאמרו לגבר או לאשה כי אין הצדק עימם.
- 3: כלל אם הצדק אינו עימכם — הודו בכך מייד, וכפה מלא.
- 4: כלל החלו בדרך ידידותית.
- 5: כלל הביאו את בני-שיחכם לידי-כך שיאמרו מייד "כן, כן".
- 6: כלל הניחו לבני-שיחכם לדבר, רוב-רובו של הזמן.
- 7: כלל הניחו לבני-שיחכם לחוש כי הרעיון שלהם הוא.
- 8: כלל יש לנסות בכנות לראות את הדברים מנקודת-ראותו של הזולת.
- 9: כלל גלו אהדה לרעיונותיהם ולרצונותיהם של בני-שיחכם.
- 10: כלל מן הראוי שחפנו למניעים הנאצלים יותר.
- 11: כלל הציגו את רעיונותיכם בדרך דראמטית.
- 12: כלל הציגו אתגר.

מחמת חשיבות ענין זה של "מעביר על מדותי" נסדר כאן קצת עצות מעשיות נוספות שלפיהן יוכל אדם להתרגל ולהתאמן להגיע לדרגה זו, וטוב לו כל הימים. ואם בקצתן נראה שיש בהן בחינת "שלא לשמה", אין בזה חסרון (כמו שכתבנו לעיל), כי להגיע להשתנות גמורה במדות ובדרך החשיבה מוכרחים להשתמש בשלא לשמה, ומכיון שכוונתך לשם שמים, לעשות רצון קונך, אין ספק שתיעזר לבוא מתוך שלא לשמה אל לשמה.

(א) לא יהיו עסקיך עם שאר בני אדם מודרכים רק לפי השכל הקר, אלא התחשב תמיד בהלך רוחם, דהיינו במדותיהם.

(ב) כל אחד חושב שהוא מצויין באיזה דבר יותר ממך; ומן הסתם הוא צודק בזה. הסכם עמו ויאהבך. [זכור את דברי הרמב"ן באגרתו: אם אתה חכם יותר ממנו זכור שהוא צדיק יותר ממך, כי הוא שוגג ואתה מזיד וכ'].

(ג) כל אחד ואחד מתעניין בצרכי עצמו יותר מאשר בך, ועל כן תראה לו את הנקודה בה ענייניך הם גם ענייניו.

(ד) אל תשתדל רק שיעשה אלא שירצה לעשות ויהיה מאושר בעשותה.

(ה) היזהר מלהיכנס לויכוחים חריפים עם חבריך, כי הם ירחיקוך מהם ויפרידו ביניכם.

(ו) אל תדבר כל כך הרבה על עצמך; דבר עם חברך על חברך עצמו, והוא יהיה מעוניין לשמוע. (לרוב בני אדם אין מלה אהובה יותר מאשר "אני" ואין דבר מפואר יותר מאשר שמו).

(ז) הקשב לדברי אחרים, התאמץ לזכור שמותיהם ופטריותהם, ויאהבך.

(ח) אל תבקר את חברך באופן גלוי, כי רק יתעקש יותר. כל הפושעים, אפילו הרוצחים הגרועים ביותר, לא יודו על פשעם בלבבם.

(ט) בדברך עם חברך הוה מודה על האמת, כי למה ישנאך — ובצדק.

(י) זכור מה שאומרים חכמי הרופאים, כי יותר מאשר ראוי להבין את החולי ראוי להבין את החולה, כי חלק גדול בכל חולי, ולפעמים כל החולי בא מהלך רוחו של החולה, וכשתצליח לחקן את זה במה שאתה מרבה אתו אהבה ואחזה תעבור המחלה.

**

המתנהג בדברים אלה יקל לו במשך הזמן להיות מעביר על מדותיו, כי כבר הורגל להביט על כל דבר מנקודת ראותו של חברו.